

SZILÁGYOSOMLYÓ

MEGJELENIK HETENKÉNT

Előfizetési díj:

Egy évre 8 Pengő, 1/2 évre 4 Pengő, 1/4 évre 2 Pengő, számonként 20 fillér

Társadalmi és politikai hetilap

Felelős szerkesztő:

Dr. UDVARI JÓZSEF

Főmunkatárs: SOMLYÓI ELLER GIZELLA.

Hirdetések díja:

Hivatalos hirdetés félhasábig 6 pengő, nyílt soronként 40 fillér. Állást keresők hirdetése 80 fillér.

A MILITARISTA SZELLEM KIFEJLŐDÉSÉNEK KÖRÜLMÉNYEI.

Vannak nemzetek, amelyeket *katoná* nemzetnek neveznek. Vannak nemzetek és népek, amelyeknek fiai rendkívül vitézek, bátrak, jó *katonák*. Mindezen felül vannak államok, amelyeket *militarista* szelleműeknek mondanak.

Három különböző meghatározás, három különböző katonai lelki jellemtulajdonságot, tartalmat, népi beállítottságokat történelmi multat, belső népi felkészültséget jelentenek. A különbség nemcsak a származásbeli és faji *adottságokon* nyugszik, hanem azon a történelmi multon is amely az illető népet és nemzetet geográfiai helyzeténél fogva, a népek küzdőporondján az örökös harcra kényszerítette. *Szabadságszerető kis népek is hatalmas hősi teljesítményekre voltak képesek*. Különösen ott, ahol a természet a nép küzdelmét maga is segítette, váltak fiai nagy nemzeti hőökké. Utóbbira példát a történelemben Svájc, Tirol és Finnország küzdelmeiben eleget találunk.

A *katoná-nemzet* fiai általános értelemben jó harcosok, küzdelemre születettek, személyenként bátrak és a harcban látják életük főcélját megvalósulni. *Ezek a harcot a harcért szeretik* és ott küzdenek, ahol harcra kilátás nyílik, vagy ahol kedvezőbb életlehetőséget remélnek vele. Ezek a népek szeretik a pompát, csillogást és könnyű életet. (Kozákok, cserkészek, egyes arab törzsek, stb.)

A bátor, vitéz népek fő életfoglalkozása nem feltétlenül a harc, hanem a békés népi munka. Ezek azok a szabadságszerető népek, amelyek veszély esetén, a haza hívó szavára a szabadságért ragadnak fegyvert és a haza szent idealizmusáért áldozzák fel életüket.

Teljesen más természetű alapok azok, amelyek a militarista államok lényegét alkotják. Itt a katonás szellem kiteljesedését a hatalom vágya okozza. Ez nem annyira a népi közösség érdeke, mint inkább a vezető társadalmi rend, vagy egyes irányító egyének hatalmi célkitűzései. *Militarista államok ott fejlődnek ki, ahol messzemenő hatalmi törekvések vannak* és ezekkel szemben nagyobb ellenállás várható. Ha a küzdelmi kilátások nagyok ahhoz, hogy a kívánt cél eléérésük, akkor a hatalmi törekvések vezetői a népi erők összességét igyekeznek összefogni. Mivel a nagy célok nem a népből indulnak ki, de az erők maximális kifejtése érdekében a nép minden egyénének erejére szükség van, mind a célok szükségességét, mind az erők összefogásának szükségességét *népszerűsíteni kell*. Ez a népszerűsítési folyamat végighullámszik a nemzeti élet minden vonalán; az állami, társadalmi, művészeti,

szellemi élet legkisebb megnyilvánulásán keresztül, a gazdasági rend felépítésén és alakulásán át a hatalmi csucsszervezet, a haderő megteremtéséig. A lelkiesség és szellemiség válik katonássá, az egyéni és közösségi élet válik fegyelmezetté és rendszeressé.

Ha a militarista szellemű állam fiai katonás jellemtulajdonságuk és a nemzet történelme hősi küzdelmek sorozatára tekinthet vissza, válik a nemzeti belső erő a hatalmi törekvések mindent letipró eszközévé. *Ennek a szellemiségnek leghatalmasabb képviselőjét ma a japán néplélemben találjuk*. A nép lelki adottságai a mai Japánban a hatalom korlátlan eszközeivé váltak. Az évtizedes lelki előkészítés és nevelés sziklaszilárdá kovácsolták össze a népakaratot a hatalmi célok kiműveléséhez.

A *német szellemiség Nagy Frigyes uralkodása óta vált katonássá*. A német birodalom megteremtése, Bismark és Moltke tudatos törekvései és elért hatalmas eredményei termették meg a német népben a

hatalom vágyának érzését. A dicsőséges katonai mult, az elért hatalmi helyzet az, ami a további törekvések eléréséhez a lelki rugót megadja. A felfrissült lelkiességben megújódott Németország katonai lelkiességétől átítatott férfiak hatalmas feszítőerejében látja elérni azokat a célokat, amelyeket ma a világ átszervezése érdekében kitűzött.

Ha egy nép a nagy célok eléréséért, a hatalom eszközeinek felhasználásával küzd az természetesen militaristává válik.

Ma szemünk előtt látunk egy új militarista államot kifejlődni. *Ez Amerika*. Amerika célja az angolszász faj demokratikus hatalmának fenntartása és kifejlesztése. Ennek a hatalmi célnak érdekében soha nem látott anyagi eszközökkel, hatalmas lélekformáló propagandával, mérhetetlen fegyverkezésbe kezdett. És ha az események időt engednek rá, hogy a nemzeti közhangulatát megnyerhessék és a lelki erőket felfokozhassák annyira, hogy a népi erők a kitűzött célok eléréséhez rendelkezésre álljanak, meg fog születni a mai kor újabb és leghatalmasabb anyagi eszközökkel rendelkező militarista állama.

Városházi hírek.

Az első képviselőtestületi közgyűlés.

Február 15-én, szombaton délelőtt tartják a városháza dísztermében az első képviselőtestületi közgyűlést.

A képviselőtestület alispáni kinevezés alapján alakul meg s a közgyűlés, — abból az alkalomból, hogy megint a magyar városháza tarthatja első megnyitó közgyűlését, — nagy ünnepek között fog lezajlani. A megye alispánja, *dr. Gazda Endre* fog az ülésen elnökölni, amelyen ünnepélyes üdvözlések fognak elhangzani, azok között a falak között, amelyet annak idején a magyarok emeltek a magyarság erőtartálékának várául, a magyar város fejlesztésére, s amelynek falain belül 22 észteendőn át a gyűlölet, a korrupció, a faji és felekezeti uszítás romboló munkája folyt.

Dr. Gazda Endre alispánnak kifejezett óhaja, hogy ez az első magyar képviselőtestületi közgyűlés a történelmi időkhöz méltó módon ünnepeltessék meg. Dr. *Udvarny József* polgármester, — aki a város ügyeit nagy körültekintéssel, igazi magyar kötelességtudással s a város atyjához méltó szeretettel és megértéssel végzi, — most a közgyűlés programján dolgozik. Hogy az első magyar képviselőtestületi közgyűlés keretei és belső tartalma méltóan hangsúlyozza ki a nagy idők nagy jelentőségét.

Kinevezték az Ipartestület előjáróságát.

A m. kir. iparügyi miniszter kinevezte a „Szilágyosomlyó és Vidéke Ipartestület” előjáróságát. A kinevezett előjárók a következők. Elnök *Kattra Eadre*. Alelnökök: *Jossa Sándor*, *Méhes Lajos*. Az Ipartestületi Szék elnöke *Papp Lajos*, alelnöke *László Géza*. Számvizsgáló bizottság elnöke: *Máthé László*. Tagok: *Kálló Kristóf*, *Papp Lajos* szabó. Pénztáros *Száva Márton*. Előjárósági tagok: *Nagy István*, *Nagy Béla*, *Surányi József*, *Molnár József*, *Kincses István*, *Farmathy György*, id. *Schönstein Antal*, *Dull József*, *Kállai Ferenc*, *Balog Sándor*, *Kerekes István*, *Barna György*, *Willstein Ferenc*, *Cserne György*, ifj. *Karsay Sándor*, *Poicsweiler János*, *Nagy György*, *Kun Gyula*, *Pénzes Ferenc*, *Farnas János*, *Farnas Gyula*, *László Géza*, *Cimmer István*, *Kása Mihály*, *Torday Lajos* Szilágyosomlyóról. *Krasznáról* a következők: *Kozma András*, *Kozma Ferenc*, *Német László*, *Kelemen Sándor*, *Péntek Sándor*, *Debreceni János*, *Kónya József*. *Szilágynagyfaluból*: *Lengyel Károly* és *Bara János*.

Az új előjáróság a január 19-i ipartestületi gyűlésen mutatkozott be. Ezen a gyűlésen választották meg az Ipartestület jegyzőjévé *Bertalan Erzsébetet*.

IRÓALJAZAT ÚGY BÖRZEN,
MINT PEGAMOIDBAN
Kaphatók: „LÁZÁR”-nál.

RÉGEN ÉS MOST

Visszaemlékezés egy régi bálra . . .

Kelt: Kisváros, jótékonycélu bál 1934.

A régi bál, — amelynek margójára most irok széljegyzeteket — tehát nem is olyan régen volt. Nem viharzott el felette több évtized, csak néhány esztendő, amelynek mélyén azonban el-súlyedt világok pihennek s amelynek szenvedés hullámai annyi kisebbségi sorsot hőmpölygettek a nyomoruság örvénye felé. De az örvény nem szed már több áldozatot. Testet, ideget örlő erőfeszítéssel átvergődünk rajta. A múlté már minden s ha beszélünk róla s ha keserűvé is torzul arconk a visszaemlékezéstől felszabadult, halk sóhajjal öblítjük le az emlékek keserűségét: hál Istennek, hogy vége van! Szabad örülni, szabad nevetni (ha ugyan tudunk még) lehet magyar zenére magyar ruhában magyar táncot járni.

1934—1941. Két farsang.

1934-ben ilyen volt, így zajlott le egy bál.

... Fent ülünk a kulturterem pódiumán egy asztalnál.

Körülöttünk a többi asztalnál feltűnően jókedvű vacsorázók. Lárvaszerűen kimázolt, agyonpiperézett „regáti” hölgyek néhány cifra, illatos katonatiszt és a helybeli román előkelőségek. Ugy terpeszkednek az asztalok körül, úgy rendezkednek, jönnek-mennek, mintha a világ kezdete óta ők lettek volna itt az urak és hatalmuk tartana a világ végezetéig. A oigányok a könnyű, nagy pénzék reményében alázatosan huzzák a „doinákat”.

Magyarok, zsidók — tehát a „kisebbségiak” — akik mégis csak eljöttek félkényeszer, félakaratból, kedv nélkül összebujva, közös nagy asztalnál ülnek s beszélgetnek.

A nagy asztal körül.

Szereplők: kisebbségiak. Orvos, ügyvéd, másik ügyvéd, a harmadik ügyvéd, felesége, kozmetikusnő, iparművész, földbirtokosnő.

Orvos: (Arcán keserű gondtráncokkal, a melléte ülő ügyvédhez) Hát kérlek adj tanácsot, hogyan lehetne elintézni ezt az ügyet. Csak kezelés kezelés még a gyógyszert is én adom s fizetés seholy. Még ha szegény volna az illető... nem ingyen kaptam én a diplomát s élni is kell.

Ügyvéd: Ne aggódj. Ráijesztek. Es mond csak ki az illető? (Orvos megmondja. Pár pernyi hallgatás után az ügyvéd halk gyáva-sággal védekezik) Nem lehet... hisz tudod... épp a tegnap fordultam protekcióért ehhez a román urhoz olyan ügyben, amelyben protekció nélkül is nekem van igazam. (Orvos megértően, megbocsátóan bólint. Ügyvéd folytatja) Izé doktorkám, mostanába fáj a fejem, szédülök, folyton álmos vagyok s halálosan unok mindent. Irj fel valami jó kis orvosságot.

Orvos: (Nagyon halkán és célzatosan) Orvosság! Ha az idő jobbra fordul. Idegkimerülés. A sorsot kellene megváltoztatni. De talán ez is meg lesz. Addig is változtasd meg a tempót fiam...

Második ügyvéd: (Beleszó!) Ezt, ezt kolléga. Dehát tehetjük mi ezt doktorkám? A multkor megnyertem egy pert. Évek óta huzódik. No, mondom otthon, ne busuljatok, pénz áll a házhoz. Állt a fenét. Bejön sirva a paraszt, nincs miből fizessen, hanem küld be pénz helyett fát, egy kis lisztet s a jányát szógálnak adja, ugy sincs cselédünk. Mit csináljak? Bele-nyugodtam. Most van télire melegszobánk, bőven kenyér s a feleségem sem strapálja agyon magát a házimunkával. Pihen szegényke. Ráfér.

Harmadik ügyvéd felesége: (A többi asszonyokhoz) Es tudjátok szivecskéim, most van egy cuki édes lakásunk. Nem is kerül pénzbe. A tulajdonos hires pereskedő, az uram a háziügyvédje s így kapjuk a lakást. Kert is van tavasszal lesz vetemény, virág, jó lesz kraj-cározni belőle. Tarthatok disznót, majorságot.

Földbirtokosnő: Szóval konkurálni fogsz velem (nevetés). Aj gyerekek, hiába megy fel a zeir ára, a sok drága hizót csak elprédáltuk, mert nagyon kellett a pénz. Hát érdemes kin-lódni, mondjátok. Oly elhanyagolt vagyok a sok munkától, mint egy napszámosasszony.

Kozmetikusnő: Azon lehet segíteni édesem. Ugyis bejössz gyakran a városba Kuk-kints csak be hozzám, ugy kiápollak én, hogy nem ismeresz majd magadra. Ne ijedj meg, nem kerül pénzedbe. Hozol mikor mit tudsz. Tojá-st, vaját, majorságot. Apópó drágám — fordul az iparművészhoz — itt a bérletfüzet, tiz keze-lés. A bőrmappáért, amivel az uramat akarom meglepni névnapján...

Es így sugtak-bugtak asszonyok 1934-ben. S a lányok?

Egy csinos husz éven felüli: (Az ujságíróhoz fordulva) Látja azt a sárga zsor-zsett ruhát, aki azzal a sötétkéék ural táncol?

Ujságíró: Látom. Elragadó ruha s viselője a kis csitri is nagyon bájos.

A lány: Tudja még, hogy az az elragadó ruha nulla, humbug. A nyáron még fehér volt s menyasszonyi ruhának készült, de hogy a parti visszament, bánatában megeárgult — a ruha. Es ha a csitri ezen a bálon jól mulat, akkor az örömtől nemcsak a világ lesz rózsaszin hanem a ruha is. A következő bálra ugyanis kimossák belőle a teát s egy kis piros tintás vízben olyan rózsaszín lesz, mint a régi leány-álmok. A rózsaszín is kilehet mosni persze ak-kor működésbe jön a kékítő. Egkék levendula-kék, tengerkék, amilyen a szemhez teinthez talál. Aztán a negyedik bálra ujra hófehérré változik vissza s a színskála kezdődik ujra. Es ha ebbe a szezonba nem tud magának egy jó román férjet fogni a csitri (és a többi csitrik és kevésbbé csitrik, mert nézze — mentege-tőzött — csak román fiu most a parti, még ha át kell térni érte az se baj, de mondja mit kezdjünk egy magyar fiuval. Az nem házassodhat. Nincs mire.) és hát nem tud egy jól sápoló román családba behelyezkedni a csitri, akkor jövőre feketére válik a ruha, fekete, mert ezzel a színnel az egész szezonot végig lehet táncolni, csak a diaszt kell változtatni rajta. Egy csipke bolero rá, vagy egyszerűen egy vörös rózsá, vagy itt-ott egy kis ezüst lamé... és ekkor már el is libegett szomszédnőm egy gögös és buta arcú román férfi karján, be sem fejezte a mondatot, idvezült arccal már a táncolók közt forgott, mire magamhoz tértem.

Ekkor vettem észre, hogy őrajta, Istenem, már fekete a báli ruha, itt-ott egy kis ezüst lámével, olyan reménytelenül fekete, mint a kisvárosi lányok élete 1934-ben.

Es most 1941-ben?

Az első báli szezon a felszabadult városka-ban... Kitörő jókedv... Bálak... Magyar bál, Rekruta-bál, Szilveszteri-bál, Kaszinó-bál mind-mind fényesen sikerültek.

A kékítő, teás, pirosintás bálruhák helyett

gyönyörű magyarruhák, vadonatúj pesti se-lyemből készült báli toalettek kavarognak a sok-szinű forgatagban. A kikent-kifent focsurok he-lyett halk tónusú, uriasmegjelenésű és modoru táncosok. Ha most árulna egy lány petrezsely-met azt igazán szégyenlené, mert nem sughatná a kebelbarátnőknak: tudod szívem azért ültem, mert nem volt kedvem uborkafára kapaszkodott idegenekkel táncolni.

A lányok most is üdvezült arccal repülnek tova táncosaik karján. Es sokan husz éven felü-lik titokban arra gondolnak milyen jó, hogy akkor nem sikerült, hátha most. Es nézegettük — kicsit irigykedve is tán — az első meny-asszonyt, akinek most sikerült.

A boldog szülők a vacsorázó asztal mellől figyelik gyermekeik báli örömet. A fáradt, öre-gedő arccal kisimultak, a szemek uj remények fényében ragyognak, a osüggedt, görnyedt váll ledobta láthatatlan de mégis súlyos terhét... van miért élni, dolgozni. Jövőt adhatnak gyer-mekeiknek. S ők maguk? Ó, nem kell tovább huzzák a kisebbségi sors igáját, amely már-már a legsötétebb anyagi, lelki, szellemi össze-omlás felé vitte őket. A mélység partján a leg-utolsó percben jött a megváltás. Most ujra meg-találhatja hozzáillő munkakörét az aki akar dolgozni, akinek munkaezejét nem gyöngítette le az idegeket felörlő, életkedvet gyilkoló 22 éves robotos, megalázó, megalkuvó munka. Most ujra megtalálhatja a belső békességet. Gyötrő, önvádaktól is mardosó, sorsot átkozó keserű órák életét rövidítő szenvedése elmúlt. Megkap-ták az elégtételt. A legnagyobb jót, ami har-mónikusá teheti az embert. A hozzáillő kép-zettségéhez, tehetségéhez méltó munkakört, ame-lyet elégedetten tölthet be. Erről beszélgetnek a férfiak.

S az asszonyok? Az idő előtt megöszült, nem a kortól de a gondoktól ványadt asszonyok most kinyitak, mint az árnyékból napfényre tett virágok. Munkától agyonstrapált kezek már gondozottak, a ruhák kivétel nélkül ujak és kifogástalanok, persze erről folyik a legtöbb szó. Ruhák s a lakás, hogy rendezik, mit vettek, mit csináltattak s mik a terveik, amelyek most már biztosan megvalósulhatnak.

Nézik a báli képet s idézgetik az elmúlt évek báli emlékeit. Nevetnek. Aztán megint csak munkájukra, háztartásukra terelik a szót.

Igen, ezek az öntudatosan dolgozó és ön-tudatlanul bájos nők voltak a magyar élet, az erdélyi erő megmentői. Mert amíg a nők száján kivirul a boldog mosoly, amíg ők hinni tudva hitet adnak, addig nincs baj, hiába vannak a háttérbe komoly és nagy harcok.

Ahogy ott ültek most is mint hat év előtt a fehér asztal mellett, nagy gondokról vidáman csipelve, ugy tetszett mintha mosolyukból száz színű édes szivárvány szövdőne, mely szelid iveléssel, lágyan anyásan, feledtetőn öleli körül az egész világot.

e. g.

„AKI MÁSNAK VERMET ÁS...”

NÉVTELEN FELJELENTÉSEK TÖMEGÉVEL
ÁRASZTJÁK EL A RENDŐRSÉGET.

Az amerikai orvosok járványos esztendőt jósoltak. E jóslat kezd beteljesedni, amennyiben Európában hetek óta tizezrével dönti ágyba és sirba az embereket az influenza. Iskolák, gyá-rak, műhelyek zárják be kapuikat a tömeges megbetegedés miatt.

Városunkban is járványos módon sörpört végig az influenza. De egy sokkal súlyosabb járvány, egy erkölcsi járvány is felütötte a fejét, amely pusztítóbb a test betegségénél, mert jobban rombol. Családi otthonokat dul fel, egzisztenciákat fenyeget, a meghurooltatás szé-gyenfoltjával bolygeoz, keserűséget, rettegést, megalázást, szégyent szór maga köré. Es ami a legsomorubb, áldozatai majd minden esetben ártatlan mit sem vétő, mit sem sejtő emberek, akiket egyik napról a másikra letört az uj járvány, a legutolsó erkölcsi járvány, a név-telen feljelentők rágalma.

A szilágyosmlyói m. kir. rendőrségre ha-lommal futnak be a névtelen feljelentések.

Küldők gyáva, jellemtelen emberek, azok a bi-zonyos „sötétben bujkáló elemek”, akik a név-telenség rohadt védelmébe bujva, személyes boss-zujokat hatóságai segédlettel szeretnék kielégi-teni. Akikben nincs elég erkölcsi bátorság ahhoz, hogy nyiltn, magyar emberhez illő becsülettel kiálljanak vádjakkal, hanem azokat névtelenül írják meg. Az ilyen hitvány emberek nem érde-melnek kiméletet. Mert ezek a társadalom egysé-gbomlasztó bacillusai. Undok férgek, akik csuszó-mászó alattomosággal titokban marják meg a gyanútlan és ártatlan embertársukat, hogy min-den felelősséget elhárítva gonosz kárörömmel élvezzék irigységük megjutalmazásaként a be-vádolt emberek meghurooltatását.

Most, amikor annyi tapintatra, jóakaratra, megértésre, lemondásra van szükség, ahhoz hogy ez a sok megpróbáltatásnak kitett országrész ki-heverje sebeit, amikor a nemzetfejlesztő mun-kára, országerősítő munkára van szükség, ne gyengítse senki ezt a törekvést. Ha építeni

nem tud valaki, nem oly nagy baj, de legalább ne romboljon!

Ne szennyezze be névtelen levelek írásával mások érzéseit. Ne tegye nehezebbé, szenvedőbbé — névtelen feljelentésekkel — mások életét. A közbiztonsági szervek nem azért vannak, hogy irigy és bosszuvágyó emberek valódi vagy vélt személyi sérelmeit szolgálják. Akinek baja van valakivel, intezze el saját maga. Ne hártsa a felelősséget senkire. A hivatalokban van elég megoldásra váró probléma, lelkiismeretlenség felesleges munkával tulterhelni a közhivatalok gépezetét, különösen akkor ha az elefánt csak egy egér. Mert a nyomozás során legtöbbször ez derült ki, hogy a vádaskodásoknak semmi vagy csak gyöngye és megdönthető alapjuk volt. Éppen ezért a rendőrségen ezután nem veszik figyelembe a névtelen feljelentéseket, különösen akkor nem ha azok bizonyítékokkal (tanúkkal stb.) alátámasztva nincsenek. *Ellenben nyomozást indítottak az eddig beérkezett névtelen feljelentők személyének megállapítása végett s igen szigorúan megfognak büntetni az alaptalanul rágalmasokat.* Nagyon helyes. Ezt az erkölcsi dzeungelt, amely deliriosus lázával megfertőzi a társadalmat, ki kell pusztítani. A névtelen feljelentők, akik a hatóság előtt köpködik mérgeük gyilkos vádját a névtelen levélírókat, akik szintén gombamódra (bolongomba módra) elszaporodtak, mindenkinek küldözgetve erkölcsi tébolyuk zagyva és aljas rágalomleveleit, — példásan meg kell büntetni.

Ezeket a leghitványabb és legundorítóbb embereket be fog telni a közmondás: „Aki másnak vermet ás, maga esik bele“.

FIGYELŐ

A beteg Románia.

Minden hír, mely kelet felől érkezik, különösen sokait mutatja annak a deliriosus, lázas betegségnek, amelyben Románia szenved. Ma már meglehet állapítani — tanulságul — ennek a nemzeti kórnak az okait. Románia rohamlépésekkel próbált végigfutni a civilizáció százados útján. Nyugatról jövő gondolatokat oly mohón vett át, mint amikor az apró gyereket ültetik a lakomázó asztal mellé. Alképlet volt a kulturája. Néhány külföldet járt román vezető mögött sötéten és mosdulatlanul várakozott a román néplélek.

Néhány nagybirtokos kesén volt a föld. Nem is olyan régen parasztlázadásokat kellett sortűzzel elnémitania. A világháborúban mint szerencsejétek három főnyereményt nyert. Olyan történelmi feladatok elé került, melyeket csak látszatokkal tudott megoldani. Lelki fejlődéséből a vallásos élet kihullott. Görögkeleti papnövénydei revolverrel a kezükben próbálták megoldani a nagy kérdéseket. Teremténie kellett mesterségesen egy hirtelen meggazdagodó közép osztályt. Mindent félig próbált csinálni. Fiatalságát a leglánglebb nacionalizmus tüskébe vetette.

Álomvárait azonban elfelejtette az örök erkölcs szikláira építeni. Minden külföldről érkezett eszmét bírálást nélkül szórt szét ezrek lelkébe. Az illúziók a látszatok és hazugságok óriás épületét próbálta felépíteni. Benne didegtek a lakók, börtöneikben bilincsek csörögtek, a ház a nagy földrengéskor összeomlott, mint a híres bukaresti Carlton-szálló mert — amint később kiderült — látszatháznak építették. Kifelé nyugat, befelé kelet. Egyik oldalon kultúra, másik oldalon vad emberi ösztönök garázdálkodása. Saját sulya alatt roppant össze és az építmény, amit századokra próbáltak elkészíteni. Van ebből sok nagy tanítás. A kultúra csak akkor az, ha nem néhány kiváltságos ember palotájában lakik, hanem milliók számára emelkedés és ajándék. Erkölcsös, önfeláldozó közép osztály a lelke a nemzetnek. Ha ez a lélek beteg, kótyagos, vagy hitvány, elpusztul az egész nemzet.

Minden népnek van történelmi fejlődése, belső jellege. Ha a múltjának kőszirtjéről leugrik és nem arra épít, akkor mélységbe zuhan.

Románia kóresete nagy tanítás. Látsai nem véletlenül jöttek, mint ahogy beteg társadalmának nyomoruságai mögött mindig biztosan felismerhetők az okok.

Az anyakönyvi hivatal hirei.

Az anyakönyvi hivatalban január hónapban a következő bejegyzések történtek:

Született 9 gyermek. — 5 leány és 4 fiu. (Egy fiu gyermek halva született) A gyermekek közül: 2 református, 1 római katolikus, 1 izraelita s 4 görögkeleti vallású.

Meghaltak tizenegyen. — 5 nő és 6 férfi. 4 református, 2 római katolikus, 1 izraelita s 4 görög katolikus.

Házasságot összesen 4 pár kötött. Mind a négy vegyes házasság. 1 görög keleti férfi római katolikus nővel, 3 római katolikus férfi 3 református nővel lépett házasságra.

Élénk érdeklődés mellett folynak az országos mezőgazdasági kiállítás és ötvenedik tenyészállatvásár előkészületei.

Közlöttük már, hogy a magyar gazdasági életnek évről-évre megismétlődő nagy eseményét: az országos mezőgazdasági kiállítást és tenyészállatvásárt az idén március 29-től április 6-ig, a husvétot megelőző héten tartják meg. A mezőgazdasági kiállítás és a vele kapcsolatos tenyészállatvásár megrendezésének a mai rendkívüli viszonyok között fokozott jelentősége van, nemcsak azért, mert a magyar mezőgazdaság nemzetfenntartó jelentőségét szemlélteti, hanem azért is, mert évről-évre jelentősebb szerepet játszik a köztenyésztésnek megfelelő apaállatokkal való ellátásban és így az állattenyésztés minőségének fejlesztésében a tenyésztő kis és nagyobb gazdák anyagi boldogulásában. Ebből a szempontból fokozott jelentőséghez jut a tenyészállatvásár a keletmagyarországi és erdélyi részek visszakapcsolása következtében, mert ezek minőségileg is erős javításra szoruló állattenyésztése részére a nagy számban hiányzó apaállatok jelentős részét itt fogják beszerezni.

A kiállítás alkalmat nyújt arra is, hogy a kiállító tenyésztők újabb tenyészési eredményeiket az egész ország előtt bemutathassák és egymással versenyezzenek. A nemes versenyösztönző hatása örömdetesen nyilatkozik meg már az ezévi kiállítás előkészületei során is. A tenyészállatbejelentések január 6-án lejárt határidejéig az ország összes jeles tenyészetei és a népies tenyészet nevesebb körzetei olyan nagy számban jelentették be részvételüket, hogy a bejelentett állatok száma jelentősen meghaladja az istálló befogadó képességét. Növekedő számban jelenkeztek már a visszacsatolt felvidéki és kárpátaljai területeknek a szervezett tenyészési munkába bekapcsolódott állattenyésztői. Végleges adatokat a kiállításon elfogadott tenyészállatok számáról még csak a minőségi felülvizsgálat után lehet majd közölni, annyi azonban máris bizonyos, hogy a jubileárius tenyészállatvásár keretei minden előző évit meg fogják haladni.

A budapesti tenyészállatvásáron előreláthatóan élénk kereslet lesz a jó apaállatok iránt. A szűkegletet növeli a visszacsatolt területek vásárlásának fokozott bekapcsolódása is. Az apaállatok jelentős részének pótlásáról gazdáink a tenyészállatvásár vállogatott anyagából kívánnak gondoskodni.

Jókarban lévő „Hoffer és Schranz“ 1200 m/m

cséplőgarnitúra

herefejtővel együtt eladó!

CIM A KIADÓHIVATALBAN.

ÉRDEMES ÁTNÉZNI 1875 előtti családi, üzleti levelezését.

Értékes postabélyeges lehet közte: azokat készpénzért megveszem.

Bélyeg-gyűjteményeket színtén.

DR KRASSÓ

ügyvéd, Budapest, V. Nádor-utca 19.

Az influenza tanításai

Nem gyorsan, de mégis váratlanul sörp végig egész Magyarországon a téli influenza. Igen nagy lázzal kezdődik, osaládokat dönt ágyba. Osztályok üresednek meg az iskolákban. Tanárok, lázasan ülnek a katedrán s alig győzik helyettesíteni egymást. Van ebben a rosszban, amely most egyformán behatol kunyhókba és palotákba eok tanítás is. Ahogy az influenzás ember lehetével, tüsszentésével, köhögésével vagy csókjával tovább adja a lázt, úgy hajol oda egyik lélek a másikhoz. Jó tudni azt hogy olyan világban élünk, amelyben minden fajta fertőzésnek szakadatlan veszedelme kerülget bennünket. A fertőzés nem csak fizikai folyamat. Ahogy anyagi és szellemi dolgok tükrözik egymást a egymásra mutatnak, senkisé tarthatja erőszakoltnak, hogy egyikkel a másikat világítsuk meg. Rosszat árasztunk magunkból, betegséget adunk, erőtlenséget és lázt.

A betegséget *az előtt* kell leküzdeni, mielőtt meglephetett volna. A preventív, megelőző, gyógy mód a legjobb. Ugy élni, olyan orvosságot venni, amely a belénk jutott fertőző csirákat elpusztítja. Lehet tisztán, erősen, láz nélkül járni olyan tömeg között, ahol mindenkinek lángol a tekintete és tűz van a szemében: vigyázz a magad testi és lelki egészségére belső rendjére és vigyázz azokra, akikkel összehajol a lelked.

Forgalomba került az új papírpénz.

A Nemzeti Bank egy és két pengős papírpénzeket hozott forgalomba átmenetileg, hogy a román éropénz átcserelésének zavartalanságát biztosítsa. Megirtuk már, hogy a román éropénz magyar pénzre való átcserelését február 3-án kezdik meg a bankok s az február 22-ig bezárólag tart. Ez időn túl senkisé köteles fizetési eszközül elfogadni a román éropénzt.

A papírpénzek a közel múltban már forgalomba is kerültek, de azért még mindig esemény számba megy ha valaki új papírpengőt kap. Nézegetik, mutogatják, őrizgetik. Egy társaság plédául, — amely csupa szentimentális lelkű emberekből állt, — elhatározta, hogy az első gyűretlen, friss szépségű egy és két pengős bankjegyek körüjtát figyelemmel fogja kísérni. Tehát a legelső egy és két pengőre, mely tulajdonukba került, hajszál vékony betűkkel ráirták a dátumot és azt, hogy mit vásároltak érte. Egy hölgy ráírta. „narancs“. Lovagja azt hogy „cigaretta“, egy fiatalember, aki virágot vásárolt rajta, a „virág“ szóval becsajjtotta ki a világba új kétpengősét. Egy kedélyes bácsi pedig ezt írta rá: „Jókedv, azaz bor“. Ez a társaság arra kéri azokat, akik a megjegyzett bankjegyek birtokába jutnak, írják rá ők is, hogy mit vásároltak, minek a megszerzéséért küldték tovább a kísérleti pénzt. S ha már tiz feljegyzés olvasható rajta, sziveskedjenek beküldeni szerkesztőségünkbe, ahol átcserelik azt egy másik hasonló értékű bankjeggyel.

Nem biztos, hogy a társaság elteheti gyűjteményébe emlékül a kísérleti pénzt. Ki tudja merre sodorja sorsuk ezeket a most még oly szép, tiszta, gyűretlen bankjegyeket. Az egy-pengős leányfeje, amely most még oly friss üde ifjúsággal mosolyog a bankjegy jobboldalán a kék mezőben, talán gyorsan, gyűrött, ráncossá válik, ahogy kis rekeszbe gyömszőlve, izzadt kezekbe szorongatva vándorutját járja. Sok kis vággyal, sok nagy nyomorusággal köt majd oldhatatlan bátorságot. És megfog ismerkedni, sok emberi gyarlósággal.

Helybeli és környékbeli intézeteket, iskolákat látogató agilis **hirdetési akvizitőrök** magas jutalékkal felvétetnek „Vallás mellékes“ jelisére — Erdős hirdetőbe, Budapest, Teréz körut 85. küldjék ajánlataikat.

HIREK

A MAGYAR ASSZONYOKHOZ...

Örömlás gyullad millióknak arcán,
Fennen rivalg még millió torok,
De most elég! Osszadjon el a mámor,
Ocsudjatok fel, magyar asszonyok!

Még forrva forr a vérünk minden cseppje,
Örömtől még a lelkünk tántorog, —
Ébredjétek! Mert vár reánk a munka,
Rajtunk a sor most, magyar asszonyok!

A mi kezünkbe nem való a fegyver,
Vérhullató csatába nem megyünk,
Nekünk jutott a szent családi tüzhely,
Imádság s munka a mi fegyverünk.

Kezünk alatt a munka ég serényen,
A szívünk forró hittel van tele;
Ó, nem feledjük, hogy a nemzet sorsát
Bizony az Úr kezünkbe tette le!

Miénk, miénk a gyermek zsenge lelké,
Miénk a feslő, kincses napkelet;
A gyermekekre most nagyon vigyázzunk
S szeressük őket mindenekefelett.

Szép otthonunkat semmi szenny ne érje,
És feddhetetlenek legyünk magunk, —
Ó, senkisésem fog dideregni többé,
Ha szeretetből szent tüzet rakunk!

Dalolva járjuk életünknek útját,
Hasánk felett a fényes nap ragyog,
Induljunk hát egy szebb jövő elébe,
Isten segítsen, magyar asszonyok!

Pappné Tarczay Gizella.

— Az új népszámlálás előkészületeivel kapcsolatban újabb magyarázat jelent meg arra nézve, hogyan kell kitölteni a számlálólapokat? A többi közt az iskolai végzettség kérdésénél általában csak a legmagasabb végzettséget kell megnevezni, azt, amiben az érdekelt az oklevelet megszerelte és tényleg meg is kapta. Szigorító, vagy csak végbizonyítvánnyal rendelkező tehát nem szerepelhet „okleveles” gyanánt. Az iparban azoknak, akik többféle szakképzettséggel rendelkeznek, valamennyit fel kell sorolni. A népszámlálás a föld- és háztulajdon bevételeinél is több részletre terjeszkedik ki. Így például külön kell majd feltüntetni a haszonbérbe vett földet, a szegődményes földet és a földhaszonélvezetet. A népszámlálás összeíróiveinek rovatai közt fontos az, amely az anyanyelv és a nemzetiség bevallására vonatkozik. A vallásra nézve mindenki azt a vallást tartozik megjelölni, amelyben jelenleg anyakönyvezve van. Fontos továbbá, hogy a születés idejét, hónap és nap szerint is feltüntessék. Itt említjük meg, hogy a népszámlálási adatokkal kapcsolatban bevallott minden adat titkosságának biztosítására messzemenő garanciául szolgál, hogy a számlálóbiztosok esküvel kötelezik magukat, hogy az adatgyűjtés során tudomásukra jutott tényeket hivatalos titokként kezelik.

— Nyolc Éva látogatása az agyag-Ádámnál, férjek érettségije, ha hatatlan szerelmesek, Hunyady Sándor cikke Paula Wesselyről, gróf Bethlen Margit a kritikáról, Feleky Kamil szabadegyetemi előadása a táncról, Fejes Teri, Karády Katalin, Kiss Manyi, Mezey Mária és Simor Erzszi a Színházi Magazin népszámlálási ívében, új farsangi hercegnők, képes béli tudósítások az ország minden részéből, tartalmaz mozi, divat, vice, konyharovat és a Magyar Színház műsorából a „Hajnalodik” című nagyszerű szindarab a Színházi Magazin új számának érdekességei. Melléklet a Kis Magazin, a gyermekek hetilapja.

— A francia buza és liszt hiány. A francia kormány rendeletet bocsájtott ki a kenyérpazarlás ellen. Szállodákban, éttermekben, étkezőkocskában, konyhákban és kávéházokban ezen túl csak 50 gramm kenyéret adnak kenyérbéreg ellenében a vendégeknek. A rendelet ellen vétkezőket 6 naptól 2 hónapig terjedő büntetéssel sújtják. Visszaesés alkalmával pedig egy évi fegyházra is terjedhet a büntetés.

— Házasság. Königstein Irén (Szilágysomlyó) és Havas Ferenc ügyvéd (Szilágysomlyó) f. hó 12-én tartják esküvőjüket, melyre jóbarátaitak és ismerőseiket ezúton hívják meg.

— Halálozások. Ujhelyi Albert az ippi állami iskola igazgató-tanító váratlan elhalálása mély és igaz részvétet váltott ki mindenütt ahol csak ismerték. Nagyszerű tanerő, kiváló szövetkezeti munkatárs, igazi magyar és végtelenül jószákos szívű ember volt. Lelkes munkával mindenben részt vett ami a magyar ügyet, a kulturát, az emberek lelki és anyagi megsegítését szolgálta. Ennek is lett az áldozata. A lecoméri kulturház avató ünnepségen meghűlt és hiába szállította szerető hitvesse, aggódó családja Budapestre, már késő volt. Február hó 1-én a budapesti belgyógyászati klinikán visszaadta áldott lelkét teremtőjének. Nemcsak a gyászoló család de a többi családja, régi tanítványai s a környék magyarsága is mélyen fájjalja elvesztését.

Bürgezőről is gyászjelentést hozott a posta. Fazekas András, községi bíró, a református egyház presbitere hunyt el életének 76-ik évében. Megyezerte tekintélyes ember volt Fazekas András, aki önzetlenül, derék jó magyarként sokat áldozott a közért s igazi protestáns egyszerűséggel élve soha nem várt dicsőretet érte. Nagy családot nevelt fel, fia, kémeri Nagy Imre tanár-író, elismert egyéniség Magyarországon. Nagy rokonság gyászolja Fazekas Andrást, akiben a magyar s a gazdatársadalom egy erősséget veszített el.

— Drámai küzdelem a cápával. A salernói öbölben, egy fegyvertelen halász drámai küzdelmet vívott az öt megtámadó cápával. Végül is az elkeseredett küzdelemben sikerült a halásznak a cápát evezőlappal agyonverni. A hatalmas tengeri ragadozó 350 kilogrammot nyomott.

Vigyázat!

A Darmol hashajtót után szedjék. Ügyeljen, mert minden tablettán a „DARMOL” szónak és Talaku bevágásnak kell lenni. Kimondottan eredeti csomagban kérje.

DARMOL

— A Drótkéfe a népszámlálásról hoz sikerült tréfákat az e heti számában. A lap tele van nevetni valóval, pompás karrikatúrával, tréfas riportokkal és élcekkkel. Nem hagyott ki semmit ami a humorista tollára kíváncsított az elmúlt héten (16 fillérért minden újságárusnál kapható).

Legújabb divatlapok,

Külföldi szépirodalmi-és képeslapok

„Lázár”-nál!

Gyakorlott gépirónő állást keres.

Cím a kiadóban.

Jó családból való fiut tanulóknak felvesz

Schweiger István

1—3 fűszerkereskedése, Szilágysomlyó.

Vennék

5—6 hold

szántóföldet.

1—5

Cím: a kiadóhivatalban.

Téglagyár bérbeadó!

ÉRTEKEZNI:

FARMATHY SAMU ügyvédnél.

Magura utca 37.

Felhívás.

Lépjén be a

„Magyar Muzsikabarátok taborába“

és fizessen sürgősen elő a legdivatosabb zongora- vagy harmonika kottákra,

melyeket a példányonkénti 2.—, 4.— pengő helyett f é l á r o n kap, mert

20 példány zongora

vagy

12 füzet harmonika

legújabb sláger és dal (film, operett, tánczene és magyarnóta) előfizetési ára 24— pengő, mely havi két pengős részletekkel is törleszthető. Az előfizetés egy évre kötelez.

Zongora kiadványok negyedévenként (március, június, szeptember, december).

Harmonika kiadványokat pedig havonta a befizetés arányában költségmentesen szállítjuk. A kiadásra kerülő művek ifj. János Antal zeneszerző, harmonika művész könnyen játszható átiratai. A basszushangok és akkordok hangjegyzábrázolásain kívül még betűkkel is jelezve vannak, tehát a művek lejátszásához a basszuskulcs ismerete sem feltétlenül szükséges. Az átiratok kisharmonikán is előadhatók.

Ha a „Magyar Muzsikabarátok” taborába belépni óhajt, úgy fizessen be 4.— pengőt (az első és utolsó havi részlet fedezésére) kiadóhivatalunkba, hivatkozva ezen felhívásra, közölje pontos címét és azt, hogy milyen kottákra (zongora, vagy harmonika) vonatkozik előfizetése.

Alkalmazottak után lerovandó fizetési adójegyzék kapható Lázár könyvkereskedőnél!

Hirdessen a „Szilágysomlyó”-ban!